

ÅRSRAPPORT 2018 FJELLNETTVERKET

Innhold

Styreleder har ordet	3
VISJON	4
FORMÅL	4
STRATEGIER	4
Medlemmer	5
Rådet	6
Styret i Fjellnettverket	7
Varamedlemmer til styret	8
Sekretariat	8
Aktiv deltaker og leverandør i regional- og nasjonalpolitiske diskusjoner	9
Formidle kunnskap om fjellområdene	11
Fjellnettverket skal delta aktivt i internasjonalt samarbeid	12
Egne prosjekter og tiltak	13

Styreleder har ordet

2018 starta med deltakelse på Internationale Grüne Woche (IGW) i Berlin, med regiondag 25. januar. Fjellnettverket var prosjektleder og planlegger for Fjell Norges stand og utstillere. Stor jobb! Det ble gjort ei grundig evaluering, og hovedinntrykket gjorde at Fjellnettverket søkte og fikk IGW også i 2019. I denne prosessen ble det problematisert at IGW ikke er et mål i seg sjøl, men et middel som skal styrke reiselivet og lokalmatproduksjonen også etter at deltakelse i IGW er avslutta. Buskerud fylkeskommune bidro til at ei prosjektstilling for 2 år kunne lyses ut – der prosjektledelse for IGW 2019 var en del av stillinga. Elin Halland Simensen ble ansatt 1. oktober 2018.

Fjellkonferansen 2018 – 28. og 29. mai på Fagernes ble særdeles vellykka. Mat, opplevelser og utvikling i fjellet var overskrifta. Mange spenstige innlegg og faktainformasjon om muligheter i Fjell Norge. Mye inspirasjon var henta fra IGW-deltakelsen, og erfaringer ble delt. Fjellnettverket fikk nye og viktige venner til sitt politiske arbeid. Rådsmøtet for Fjellnettverket ble avholdt i etterkant av Fjellkonferansen den 29. mai.

Det er også alle grunner til å ønske nye medlemmer velkommen. Trøndelag har nå meldt seg inn og er med for fullt fra 1.1.2019. Dette styrker Fjellnettverket og vårt potensial til å drive politikk til beste for våre medlemmer. Regionreformen er ei styrkeprøve, og Fjellnettverket følger nøye med for å se hva for muligheter som byr seg med tanke på å etablere statlige og fylkeskommunale arbeidsplasser i Fjellregionene. Dalførene i fjellheimen hos våre medlemmer vil ha sine utfordringer. Her blir det viktig for Fjellnettverket å sortere i oppgavefordelinga som ligger til grunn for regionreformen, slik at reiselivet, lokalmaten og opplevelsene får gode vilkår.

En sak som har tatt tid er forslaget til ny Fjellov. Fjellnettverket har gitt egen høringsuttalelse etter å ha innhenta råd hos de som sitter tettere på saken, spesielt Fjellstyresambandet.

Til høring i Kommunalkomiteén om statsbudsjettet for 2019 la Fjellnettverket vekt på at regionale utviklingsmidler virker – med Trysil som det gode eksempel. Her er det skapt 70 arbeidsplasser i samband med tilrettelegging for sykling. Trysil er dermed i ferd med å bli en helårsdestinasjon. Siden 2014 har regjeringa redusert de regionale utviklingsmidlene med 1 milliard – og mener at satsing på samferdsel kompenserer reduksjonen. Fjellnettverket er uenig i dette, og poengterer at bedriftsutvikling og arbeidsplasser i Fjell Norge må komme i første rekke.

Steinar Berthelsen

Styreleder

VISJON

Levende og livskraftige fjellbygder

FORMÅL

Fjellnettverket er et politisk nettverk, som skal være pådriver for en politikk som sikrer at ressurser og verdier i fjellområdene gir grunnlag for utvikling og trivsel i fjellområdene i Norge.

STRATEGIER

Fjellnettverket skal være en aktiv deltaker og leverandør i regional- og nasjonalpolitiske diskusjoner

Fjellnettverket skal formidle kunnskap om fjellområdene

Fjellnettverket skal delta aktivt i internasjonalt samarbeid

Fjellnettverket kan iverksette egne prosjekter og tiltak

MEDLEMMER

Fjellnettverket er en medlemsorganisasjon som i 2018 hadde følgende medlemmer:

Fylkeskommuner: Buskerud, Hedmark, Oppland og Telemark

Regionråd: Regionrådet for Fjellregionen, Midt-Gudbrandsdal regionråd, Nord-Gudbrandsdal regionråd, Regionrådet i Hallingdal, Setesdal Regionråd, Valdres Natur- og Kulturpark, Vest-Telemarkrådet og Lillehammerregionen

Kommuner: Krødsherad, Nordre Land, Nore og Uvdal, Rollag, Tinn, Vinje og Øyer.

RÅDET

Rådet er Fjellnettverkets øverste organ. Det er medlemmene som velger representanter med personlige varerepresentanter til rådet. Funksjonstida er fire år, og tilsvarer valgperioden. Oversikten viser rådet ved utgangen av 2018.

Fylkeskommuner

Buskerud fylkeskommune: Steinar Berthelsen (Ap), Iselin Haugo (H)

Hedmark fylkeskommune: Arnfinn Nergård (Sp), Heidi Lundstedt (H)

Oppland fylkeskommune: Even Alexander Hagen (Ap), Eivind Brenna (V)

Telemark fylkeskommune: Jørund A. Ruud (Ap), Olav Urbø (Sp)

Regionråd

Regionrådet for Fjellregionen: Ragnhild Aashaug (Sp), Jan Refsethås, (Sp)

Midt-Gudbrandsdal regionråd: Arne Fossmo (Ap), Ole Tvette Muriteigen (Sp)

Nord-Gudbrandsdal regionråd: Bjarne Eiolf Holø (Sp), Jann-Erik Dalum (Ap)

Regionrådet i Hallingdal: Oddvar Grøthe (Sp), Heidi Granli (Ap)

Setesdal Regionråd: Jon Rolf Næss (Ap), Steinar Kyrvestad (Ap)

Valdres Natur- og Kulturpark: Kjell Berge Melbybråten (Ap), Toril Grønbrekk (Ap)

Vest-Telemarkrådet: Jon Rikard Kleven (Sp), Jarand Felland (Sp)

Kommuner

Nore og Uvdal kommune: Eli Hovd Prestegården (Sp)

Krødsherad kommune: Gustav Kalager (Ap)

Nordre Land kommune: Ola Tore Dokken (Sp)

Tinn kommune: Bjørn Sverre Sæberg Birkeland (Sp)

Rollag kommune: Dag Lislien (Sp)

Vinje kommune: Jon Rikard Kleven (Sp)

Øyer kommune: Brit Kramprud Lundgård (Ap)

STYRET I FJELLNETTVERKET

Styret er satt sammen av en representant fra hver fylkeskommune og fire representanter fra kommunene/regionrådene. Styreleder og nestleder velges for en periode på to år. Styret har ansvar for den daglige ledelsen av Fjellnettverket

Steinar Berthelsen
Styreleder
Buskerud fylkeskommune

Aud Hove
Nestleder
Oppland fylkeskommune

Ragnhild Aashaug
Regionrådet for Fjellregionen

Jørund A. Ruud
Telemark
fylkeskommune

Solveig Vestenfor
Regionrådet for Hallingdal

Sanja Pasovic
Tinn kommune

Kjell B. Melbybråten
Valdres Natur- og
Kulturpark

Arnfinn Nergård
Hedmark
fylkeskommune

VARAMEDLEMMER TIL STYRET

Varamedlemmer til styret i prioritert rekkefølge:

1. Dag Lislien, Rollag kommune
2. Bjarne Eiolf Holø, Regionrådet i Nord-Gudbrandsdal
3. Mari Helene Botterud, Øyer kommune
4. Heidi Lundstedt, Hedmark fylkeskommune
5. Liv Solveig Alfstad, Nordre Land kommune – har fritak fra 1.nov. 2016
6. Eva Markset Lia, Telemark fylkeskommune

SEKRETARIAT

Sekretariatet i Fjellnettverket holder til på Reiselivssenteret på Geilo. Det har i perioden bestått av:

- Daglig leder Kari Randen.
- Øyvind Nese var ansatt i et engasjement til og med 30. mars som prosjektleder for arbeidet med Internationale Grüne Woche.
- Elin Halland Simensen ble ansatt 23.09 som prosjektleder for mat og reiseliv.

Fjellnettverket er organisert som en ytre enhet av Buskerud fylkeskommune. Buskerud fylkeskommune har det administrative ansvaret, og bidrar med tjenester som regnskapsføring, IKT, webtjenester m.m. De ansatte er tilknyttet utviklingsavdelingen i Buskerud fylkeskommune.

ADMINISTRATIV GRUPPE

Alle medlemmene i Fjellnettverket har en administrativ representant som bidrar med saker og innstillinger som legges fram for styret. Kontaktene har også ansvaret for å formidle aktuelle problemstillinger fra Fjellnettverket inn i sin organisasjon. Administrativ gruppe har hatt to fysiske møter i 2018, og hoveddelen av arbeidet foregår på e-post eller telefon. De som har styrerepresentanter fra egen organisasjon møter i styremøtene.

- Hedmark fylkeskommune, Torunn Kornstad
- Telemark fylkeskommune, Heidi Jønholdt
- Buskerud fylkeskommune, Arve Magne Vannebo
- Oppland fylkeskommune, Morten Aas
- Valdres Natur- og Kulturpark, Jørand Ødegård Lunde
- Regionrådet for Fjellregionen, Rune Jørgensen
- Kongsbergregionen, Håvard Fossbakken
- Hallingdal regionråd, Knut Arne Gurigard
- Regionrådet i Nord-Gudbrandsdal, Frode Damstuen
- Regionrådet for Midt-Gudbrandsdal, Irene Teige Killi
- Regionrådet for Vest-Telemark, Anne Amundstveit
- Vinje kommune, Dorthie Huitfeldt
- Tinn kommune, Oddmund Olesrud
- Krødsherad kommune, ikke oppnevnt
- Hjartdal kommune, Anne Bamle
- Øyer kommune, Henning Holmbakken
- Nordre Land kommune, Bente Øverby
- Nore og Uvdal kommune, Målfrid Toeneiet

FJELLNETTVERKET SKAL VÆRE EN

AKTIV DELTAKER OG LEVERANDØR I REGIONAL- OG NASJONALPOLITISKE DISKUSJONER

Fjellnettverket skal engasjere seg i saker som er viktige for fjellområdene, og arbeider for å fremme fjellområdenes interesser. I 2018 har Fjellnettverket arbeidet med saker som regionale utviklingsmidler, distriktsindeksen, regionreform, kommuneøkonomi, forslag til ny postlov, jordbruksforhandlingene og behovet for ekstratiltak i forbindelse med tørkekrisen.

Landbruks- og matdepartementet foreslo i 2018 en omlegging av distriktsindeksen. Distriktsindeksen er et verktøy for å måle distriktsutfordringer i kommunene, og brukes blant annet som grunnlag for å fordele distriktpolitiske virkemidler. Fjellnettverket stilte seg positive til en endring av indeksen, fordi dette vil gi mulighet for et mer oppdatert og tilgjengelig tallgrunnlag. Men det var i høringsvaret kritisk til at departementet ikke synliggjorde konsekvensene av endringene, og ikke redegjorde for hvilke konsekvenser endringene ville føre til. Ut fra tallgrunnlaget som var presentert, ville endringen slå svært dårlig ut for små og mellomstore kommuner. Fjellnettverket la derfor i sitt hørings svar vekt på at om myndighetene ønsker

en svakere distriktpolitikk eller en distriktpolitikk med vesentlig andre vektlegginger enn tidligere, er det spørsmål som bør opp til åpen debatt, framfor at politikken blir forandret gjennom endringer i utregningsgrunnlaget. Fjellnettverket oppfordret departementet til å synliggjøre konkrete konsekvenser av endringen, og å gjennomføre en ny høringsrunde før en ny indeks blir satt ut i livet.

I begynnelsen av januar sendte Samferdselsdepartementet et forslag om endring i krav til leveringspliktige posttjenester ut på høring. Departementet foreslo å redusere kravet til utdeling av post fra fem dager i uka til annenhver dag i hele landet. I Fjellnettverkets hørings svar la styret vekt på at god nettdekning er en nødvendig forutsetning for postombæringen kan bli redusert.

Fjellnettverket foreslo leveringsplikt to og en halv dag i uka i områder med tilgang på høykapasitetsnett, og fem dager i områder der det ikke er slik dekning.

Til årets jordbruksoppgjør leverte Fjellnettverket et innspill som argumenterte for en offensiv landbrukspolitikk som tilgodeser fjellområdene spesielt. Fjellnettverket la vekt på at landbrukspolitikken er en viktig del av distriktspolitikken, og mente at differensierte virkemiddel er en forutsetning for landbruk i fjellområdene, og Fjellnettverket tok til ordet for en offensiv landbrukspolitikk som tilgodeser fjellområdene spesielt.

Styreleder Steinar Berthelsen og daglig leder Kari Randen deltok på høring om kommuneproposisjonen. Fjellnettverket presenterte noen av funnene fra Fjellindeksen og tok opp næringspolitikken. Det ble lagt vekt på punkt 1.5 i proposisjonen, der det blant annet står at departementet jobber for å styrke næringsutviklingen i fjellområdene. Fjellnettverket understreket at vi ønsket å bidra inn i dette arbeidet. Det ble overfor komiteen understreket behovet for en egen fjellpolitikk, med følgende hovedpunkter: kunnskapsbasert tilnærming og utvikling av kompetansemiljø, økning i distriktutviklingsmidlene og bredbånd.

I 2018 kom ekspertutvalgets innstilling «Regionreformen. Desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunen». Fjellnettverket la i sitt høringssvar vekt på at endringene kan føre til at fylkeskommunen i større grad kan bidra til regional samfunnsutvikling og tydeliggjøre politisk ansvar. Samtidig er de nye regionene vesentlig større enn dagens fylkeskommuner. Det er derfor nødvendig at de nye administrasjonene har kompetanse og kjennskap til lokale forhold og rammevilkår i hele regionen, og at endringene ikke fører til intern sentralisering.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet er i gang med ny stortingsmelding om distriktspolitikk.

Meldingen bygger på stortingsmeldingen «Berekraftige byar og sterke distrikt.» Arbeidet er påbegynt, og meldingen forventes å komme før sommeren 2019.

I forbindelse med konferansen «Fjellet og framtida – hva skal vi leve av?» var Fjellnettverket en av deltakerne på et møte med statssekretær Anne Karin Olli og ansatte i departementet. Kari Randen, Arnfinn Nergård og Mari Botterud deltok fra Fjellnettverket, og sammen med flere aktører kom vi med våre innspill til den nye stortingsmeldingen.

Bredbåndsutbygging, forskjell mellom ulike distriktkommuner, landbrukspolitikk, regionale utviklingsmidler, programmet «Verdiskaping og næringsutvikling i fjellområdene», regionreform og oppgavefordelingen til de nye regionene var tema som ble tatt opp med departementet.

Sommerens tørke medførte utfordringer for de landbruksbaserte næringene og for matsikkerheten. Fjellnettverket krevde hastetiltak fra Landbruks- og matdepartementet.

I behandling av årets forslag til Statsbudsjett møtte Steinar Berthelsen og Arve Magne Vannebo for Fjellnettverket til høring i Kommunal- og forvaltningskomiteen. Der la Fjellnettverket vekt på at kuttet i regionale utviklingsmidler særlig vil ramme kommuner med store distriktutfordringer, og at dette vil føre til negative effekter på mulighetene for sysselsetting, entreprenørskap og ressursutnyttelse.

I 2018 overleverte statsallmenningsutvalget, som blei oppnevnt for å gjennomgå fjellova (lov av 6. juni 1975 nr. 31 om utnytting av rettar og lunnende m.m. i statsallmenningane) og statsallmenningsloven (lov av 19. juni 1992 nr. 60 om skogsdrift m.v. i statsallmenningene), fram sin utgreiing. . Styret i Fjellnettverket arbeidet med denne saken i 2018 og vil levere sine innspill i 2019.

FORMIDLE KUNNSKAP OM FJELLOMRÅDENE

Kunnskap om utfordringer og muligheter i fjellbygdene er en forutsetning for god politikk. I tett samarbeid med fagmiljøer og andre organisasjoner skal Fjellnettverket bidra til økt kjennskap om utviklingen i fjellbygdene

Samarbeidsparter

Fjellnettverket har samarbeidsavtaler med Fjell-Forsk-Nett og Norges Fjellstyresamband, i tillegg til et tett samarbeid med Utmarkskommunenes sammenslutning, USS. Fjellnettverket har i 2018 også arbeidet for å få til et tettere samarbeid med Den Norske Turistforening.

Forskning

I samarbeid med Fjell-Forsk-Nett ble det i 2017 startet et utviklingsarbeid for å lage en felles indeks for fjellkommuner. For å utarbeide indeksen tar forskerne i bruk eksisterende statistikk og sammenstiller denne. Indeksen viser blant annet oversikt over næringsutvikling, sysselsetting og livskvalitet i fjellområdene.

Målet er at fjellindeksen skal bidra i arbeidet med å sette fjellområdene på dagsorden, og gi et grunnlag for videre kunnskapsutvikling. Første utgave av indeksen ble ferdigstilt i 2018.

Konferanser og fagdager

26.-28. januar arrangerte Fjellnettverket studietur til Berlin Internationale Grüne Woche for deltagere fra ulike regioner. Delegasjonen besøkte

Fjell Norge sin stand på messen og deltok på seminar på den norske ambassaden i Berlin.

I samarbeid med Valdres Næringshage og Valdres Natur og kulturpark ble årets Fjellkonferanse og rådsmøte holdt på Fagernes 28.-29. mai. Tema for konferansen var utvikling og muligheter i fjellet, og det var 140 deltagere på konferansen.

I samråd med fylkesmenn og fylkeskommuner ble det valgt ut deltagere som skulle representere Fjell Norge på Internationale Grüne Woche i 2019. Produsentene hadde en samling på Geilo 23. og 24. oktober, der de blant annet arbeidet med et felles grunnlag for arbeid med mat og reiseliv i fjellområdene.

Fjellnettverket var i 2018 representert på:

- Landsmøte i Utmarkkommunes sammenslutning, Trondheim
- Landsmøte i Norges Fjellstyresamband, Gardermoen
- Veien til en grønn framtid, Fagernes
- Matmerks fagdag, Bergen
- Mat og landbruk 2018, Oslo
- Årsmøte/årskonferanse i Euromontana, Romania
- Stikonferansen 2018, Geilo
- Fjellet og framtida - hva skal vi leve av?, Hafjell

FJELLNETTVERKET SKAL

DELTA AKTIVT I INTERNASJONALT SAMARBEID

Fjellnettverket samarbeider med Euromontana, samt via andre internasjonale og europeiske organisasjoner. I dette samarbeidet vil vi påvirke politikk og virkemidler som i stadig økende grad blir utviklet på de internasjonale arenaene.

Gjennom samarbeid med den europeiske organisasjonen Euromontana har Fjellnettverket et bredt samarbeid ut mot Europa. Fjellnettverket koordinerer fellessaker, og har løpende kontakt med styremedlemmene i Euromontana og de administrative følgerepresentantene. De norske styremedlemmene i Euromontana har siden 2013 hatt observatørstatus i styremøtene i Fjellnettverket. Dette for å sikre god kontinuitet og sammenheng i arbeidet mellom Fjellnettverket og Euromontana.

I Euromontana er det fokusert på å representere fjellsamfunn gjennom regelmessig kontakt med

europeiske institusjoner, regjeringer og tverrnasjonale organisasjoner som driver med forvaltning av fjellområdene.

Fjellnettverket var representert på den europeiske fjellkonferansen “Cultural Heritage as an Engine for Creativity, Innovation and Socioeconomic Development of Mountain areas” og Euromontanas årsmøte i Romania.

I 2018 var Steinar Berthelsen fra Buskerud fylkeskommune, Arnfinn Nergård fra Hedmark fylkeskommune og Tor Arnesen, Østlandsforskning, styrerepresentanter i Euromontana.

EGNE PROSJEKTER OG TILTAK

Fjellnettverket har i 2018 hatt ett hovedprosjekt: Å styrke arbeid med mat og opplevelser i fjellområdene. Kokker, lærlinger, produsenter og reiselivsbedrifter fra fem fylker representerte Fjell Norge på en av verdens største matmesser i Berlin.

I 2017 ble Fjell-Norge plukket ut som en av de tre regionene som representerer Norge på Internationale Grüne Woche i Berlin, og Fjellnettverket tok på seg prosjektlederansvaret for dette arbeidet. Norges deltakelse på messen i Berlin er ett av to store nasjonale omdømmeprosjekt for mat og landbruk; Matstreif nasjonalt og Internationale Grüne Woche internasjonalt. Den norske deltakelsen var en fellesstand med lokalmat- og reiselivsbedrifter fra Trøndelag, Nord-Norge og Fjell-Norge.

Prosjektet har to hovedaktiviteter: For det første, nettverksbygging og kompetanse, for det andre internasjonalt samarbeid.

I 2018 ble det nedsatt en arbeidsgruppe og en styringsgruppe for arbeidet. Fylkesmenn og fylkeskommuner har også bidratt som en faglig ressursgruppe.

Styringsgruppen hatt følgende medlemmer:
Steinar Berthelsen, leder (Buskerud fylkeskommune/ Fjellnettverket)
Aud Hove (Oppland fylkeskommune/ Fjellnettverket)
Otto Galleberg (Fylkesmannen i Buskerud)
Christian Hedløy Engh (Innovasjon Norge Innlandet)

Trond Carlson (Oppland fylkeskommune)
Kari Randen (Fjellnettverket)

Arbeidsgruppen har bestått av:

Henning Vangsnes (Valdres Natur- og Kulturpark)
Stine Lunde (Innovasjon Norge Telemark)
Arve Magne Vannebo (Buskerud fylkeskommune)
Guri Grønolen (Fylkesmannen i Oppland)
Turid Windjusveen Olsen (Fylkesmannen i Hedmark)
Marit Evanger (Rørosmat)
Anette Svastuen (Gudbrandsdalsmat)
Kjellaug Øvreås (Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder)
Hans Brimi
Lene Hovi (Valdres Natur- og kulturpark)

Innovasjon Norge, fylkeskommunene og fylkesmennene i Aust-Agder, Telemark, Buskerud, Oppland og Hedmark, har vært med på arbeidet og bidratt med finansiering. I tillegg var en rekke lokalmatprodusenter, reiselivsaktører og kokker med for å representere og stå på stand for Fjell-Norge.

Postadresse: Buskerud fylkeskommune, Pb. 3563, 3007 Drammen

Besøksadresse: Reiselivssenteret, Vesleslåtvegen 13, 3580 Geilo

Fjellnettverket.no

